

'Verkenning van de meerwaarde van de omgevingsvisie'

Samenvatting kerngroep Jong Leefomgeving, 2 juni 2015

De belangrijkste meerwaarde van de omgevingsvisie zit niet in het resultaat, maar in de totstandkoming. Dat is een van de opvallende conclusies uit de laatste kerngroepssessie. Deze keer stond de omgevingsvisie centraal. Te gast bij Rho adviseurs te Rotterdam en onder leiding van Martha en Renee zijn 13 aanwezigen met elkaar in discussie gegaan over de mogelijke meerwaarde van de omgevingsvisie voor het omgevingsplan. Het was toen nog onzeker of het verplicht wordt voor gemeenten om een Omgevingsvisie op te stellen. Inmiddels weten we dat de omgevingsvisie ook voor gemeenten verplicht is. Des te relevanter is de kennis die we met elkaar hebben opgedaan.

Kennis vergaren

Om alle leden een gezonde basis kennis mee te geven, waren twee specialisten uitgenodigd (Derk-Jan Verhaak en Bas Snoeker) om alle 'ins en outs' van de omgevingsvisie toe te lichten. Door Derk-Jan is toegelicht wat er over de omgevingsvisie in de omgevingswet staat, wat het doel is en wat ongeveer het verschil is met de structuurvisie. Hij putte hierbij uit jarenlange ervaring met structuurvisies bij Rho adviseurs en zijn functie als pilotcoach omgevingsvisie Uden.

Aansluitend gaf Bas Snoeker een presentatie over de voorlopige resultaten van zijn onderzoek naar de Omgevingsvisie waar hij voor zijn master Planologie mee bezig is. Daarbij gaat hij met name in op de structuurkenmerken, zoals organisatorische kenmerken, interactie tussen afdelingen, kennis en vaardigheden en de verantwoordelijkheden van de leider. Voor de cultuuromslag en het integraal benaderen van de fysieke leefomgeving is gelijkwaardigheid binnen de organisatie van groot belang.

Zelf aan de slag

Vervolgens was het aan de kerngroep om zich te buigen over het vraagstuk. De kerngroep spitst zich op in twee groepen om te brainstormen over de nut en noodzaak van de omgevingsvisie. Dit werd gedaan aan de hand van een fictieve casus van een gemeente die bezig is met een herbezinning op haar ruimtelijk beleid. De vraag was hoe de gemeente uit de casus (nog onbekende) ontwikkelingen een plaats kan geven en ten tweede welke instrumenten uit de omgevingswet in te zetten zijn (omgevingsvisie en/of omgevingsplan). In beide groepen kwam al snel naar voren dat deze casus zich opsplijste in een vraag over de inhoud en het proces en visievorming en anderzijds een vraag over de rol / functie van het omgevingsplan versus het omgevingsvisie.

Inhoud

Een omgevingsvisie leent zich ervoor om een horizon te bepalen, oftewel om aan te geven hoe het gewenste toekomstbeeld eruit ziet en welke doelen daarvoor van belang zijn. Als het gaat om de inhoud van een omgevingsvisie vonden we het belangrijk dat de sterke punten van een gemeente naar voren komen, oftewel beschrijven / visualiseren wat de gemeente te bieden heeft. **"Ken je identiteit, kwaliteit en potentie"**.

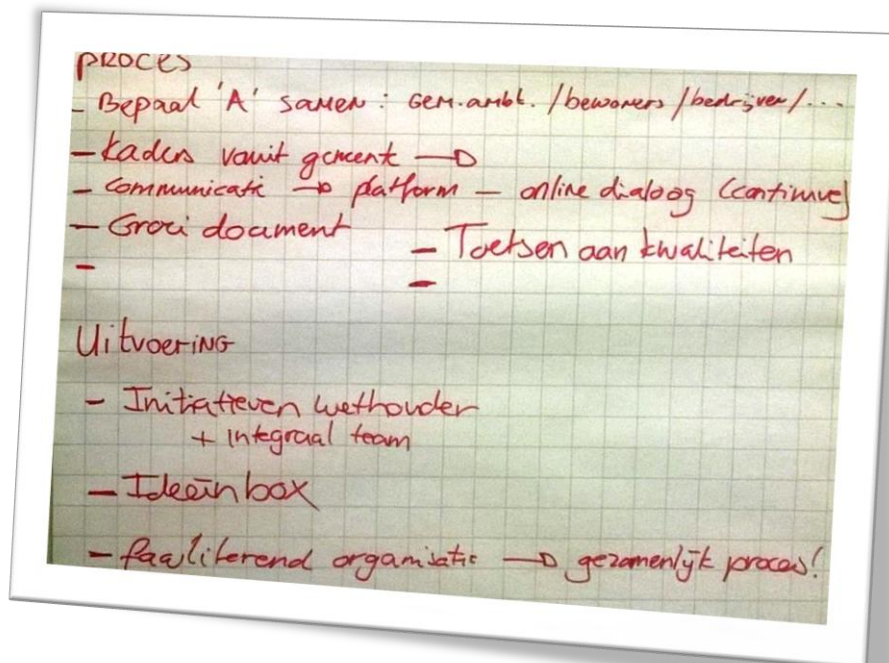
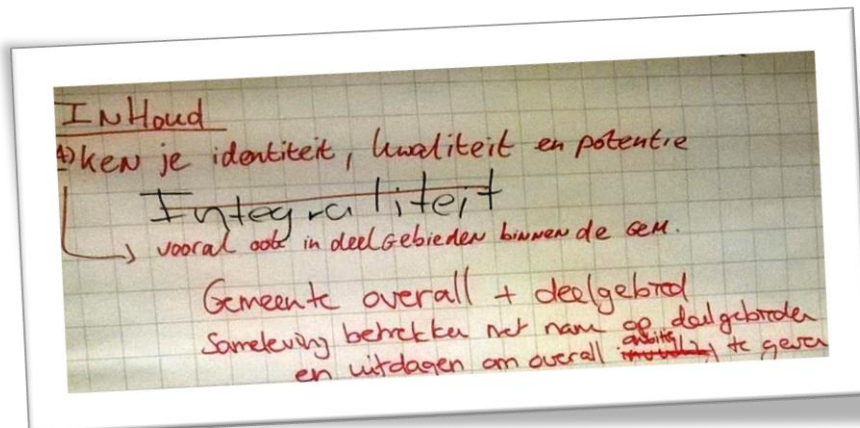
Proces en uitvoering

Het is erg belangrijk dat alle betrokken partijen (gemeente, bedrijfsleven en burgers) bij de totstandkoming van een omgevingsvisie worden betrokken en mogelijk zelf ook een rol hebben bij het bepalen van de doelen. We merkten in de discussie dat niet alles bij de burgers of bedrijven neergelegd kan worden. De gemeente zal ten alle tijden het algemeen maatschappelijk belang in oog moeten houden en ook daar de nodige kernkwaliteiten en potenties / doelen voor op moeten nemen.

Ten behoeve van een voorspoedig afwikkeling van initiatieven is het van belang dat de gemeente een meewerkende houding aanneemt. Kernwoorden hiervoor zijn faciliteren en stimuleren. Ook een initiatievenwethouder met een initiativenteam werd genoemd als een middel om de nieuwe omgevingsvisie levend te houden en als faciliterende organisatie burgers zoveel mogelijk ondersteunen om met hen samen de doelen uit de omgevingsvisie te behalen. Mooie anekdote van Bas Snoeker: Gemeenten hebben wel beleid over hoe burgers kunnen participeren maar niet over hoe een gemeente kan participeren bij burgerinitiatieven.

identiteit
kwaliteit
potentie

Een omgevingsplan zit aan de onderkant. Daarmee kan je rechtsbescherming worden geboden. De omgevingsvisie kan in aanvulling daarop kaders bieden voor ontwikkelingen die niet (direct) conform het omgevingsplan zijn toegestaan kunnen worden getoetst aan de omgevingsvisie waarin de kaders zijn vastgelegd. Hiermee kunnen oplossingen worden overgelaten aan initiatiefnemers. Een dergelijke visie dient een groei document te zijn. Op het moment dat dit onderscheid niet wordt gemaakt en beide plannen flexibel zijn kan men zich afvragen of het wel van toegevoegde waarde is beide documenten (los van elkaar) op te stellen. Kan in dat geval niet worden volstaan met één document?!

Aan het eind werd iedereen gevraagd in een zin samen te vatten wat volgens hem of haar de belangrijkste meerwaarde is van de omgevingsvisie. De meesten zagen de meerwaarde op het integrale karakter en de lange termijn visie. Anderen zagen weer meer de waarde in het te doorlopen proces gezamenlijk met de bevolking. En niet te vergeten dat een goed ingestoken integraal visieproces sterk kan bijdragen aan de cultuurverandering van de gemeentelijke organisatie. En zo een optimale voorbereiding te hebben op het omgevingsplan.

Waar aan het begin iedereen direct meerwaarde zag, is ieders mening aan het eind genuanceerder. Maar wat overduidelijk is, is dat het proces van het nadenken over 'waar zijn we', 'waar willen we naar toe' en 'hoe komen we daar' tot belangrijke bewustwording in de gemeente en bij burgers leidt. Deze bewustwording is nodig in een veranderende maatschappij waar betrokkenheid en participatie centraal dient te staan.

